

Eesti Pangaliit MTÜ
pangaliit@pangaliit.ee

Teie 01.10.2024 nr 40
Meie 21.01.2025 nr 1.4-1/4338-2

Vastus pöördumisele

Austatud proua Katrin Talihärm

Pangaliit pöördus Rahandusministeeriumi poole pankade poolt tõstatatud küsimusega, mis on seotud Euroopa Liidu välkkrediidikorralduste (ehk nn välkmaksete) määruse tõlgendamisega, tagamaks kõikide turuosaliste korrektse tegutsemise.

Samad küsimused on tekkinud ka meie naaberriikide pankadel, kellele Euroopa Komisjon on andnud selgitusi.

Juhime tähelepanu asjaolule, et välkmaksete määrus ei ole mõeldud muutma ega takistama rahvusvaheliste sanktsioonide rakendamist ega nendega seotud kohustuste täitmist. See väljendub üsna selgelt ka Euroopa Komisjoni vastustes välkmaksete määruse küsimustevastuste dokumendis. Välkmaksete määrus on mõeldud väga konkreetseks olukorraks ning käsitleb sanktsioonide toiminguid väga kitsalt: ainult saaja või saatja lahtreid ei tohi sõeluda üksnes väga konkreetsete nimekirjade vastu (ELi toimimise lepingu art. 215 kohaselt vastu võetud sihipärased meetmed ehk vastavate määruste lisades loetletud nimed). Mitte ühtegi muud aspekti sanktsioonirežiimist (või ka rahapesu tõkestamise režiimist) see määrus ei puuduta, ehk kõik muud toimingud peavad toimuma tavapäraselt ja sanktsioonide kohaldamise eesmärkidest lähtuvalt. Seega peavad kõik välkmaksete määruse tõlgendused olema sanktsioonidega kooskõlas.

Välkmakse külmutamine on sanktsioonide kohaldamisel väga oluline aspekt ja selle kohustuse täitmine tuleb krediidasutuste poolt tagada. Mõõname, et kuigi Euroopa Komisjoni välkmaksete määruses pole *expressis verbis* mainitud välkmakse külmutamise võimalust, rõhutame, et külmutamine ongi eriregulatsioon sanktsioonikohustuste täitmiseks (nagu ka nt PSD2 või SEPA määruses pole mainitud maksete külmutamist sanktsioonide kohaldamise eesmärgil, samas on see nende regulatsioonidega paralleelselt toimiv kohustus). Ehk kõiki teisi kohustusi tuleb täita sõltumata sellest, kas need on välkmaksete määruses mainitud või mitte, ning ulatuses, milles need konkreetset kohustused pole välkmaksete määruses piiratud. Näiteks välkmaksete määrus ei piira ühelgi viisil sanktsioonide kohaldamist ning on vaid riskipõhiselt määratlenud ühe võimaliku hoolsusmeetme (saaja ja maksja välja sõelumine vastu konkreetset nimekirja) kohaldamist väga konkreetset juhul. Kokkuvõtvalt välkmakse külmutamise kohustus säilib ning sanktsiooni subjektidelt laekunud välkmakse tuleb vastu võtta ja külmutada nagu tavapärane makse.

Mõistame, et erinevad liikmesriigid võivad tegutseda ja tõlgendada Euroopa Liidu õigusakte krediidiasutuste klientide varade külmutamise osas erinevalt. Samas on Euroopa Komisjon oma selgitustes tunnistanud eeltoodud piirava normi kitsast olemust ja ei ole välistanud sõelumise lubatavust riskipõhiselt vastu mistahes teisi nimekirju (nt siseriiklikud, OFAC, AML nimekirjad, aga ka nimekiri isikutest, kelle puhul on pank tuvastanud, et nad on sanktsioonisubjektide omandis või kontrolli all panga enda analüüsi tulemusel või siseriikliku pädeva asutuse juhendamisel või välise teenusepakkuja analüüsi tulemusel).

Rõhutame, et keelatud ei ole sõeluda kõikide (sh Euroopa Liidu piiravate meetmete määruse lisas toodud nimistu) nimekirjade vastu tehingu teisi välju. Subjektid, kes on sanktsioonisubjektide omandis või kontrolli all, on nii või teisiti muuhulgas ka panga sisemistes nimekirjades. Välkmaksete määruse kohaselt on keelatud sõeluda Euroopa Liidu piiravate meetmete määruse lisades loetletud isikute nimede vastu, kuid need isikud, kes on lisades loetletud isikute omandis või kontrolli all, ei kuulu selle piirangu alla ja nende nimekirja vastu ei ole ka maksja nime lahtrit keelatud sõeluda.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Evelyn Liivamägi
finants- ja maksupoliitika asekancler

Lisaadressaadid:
Välisministeerium
Eesti Pank
Rahapesu Andmebüroo
Finantsinspektsioon

Rainer Osanik 5398 2054
Rainer.Osanik@fin.ee